

Вікторія ХУДАВЕРДІЄВА,
к. екон. н., доцент,
доцент кафедри менеджменту,
економіки і маркетингу ХДЗВА
Віталій ГРІНЧЕНКО,
магістр ХДЗВА

ІНСТРУМЕНТИ ТА МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ СПРОМОЖНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Суттєвого вдосконалення потребує система територіальної організації влади, реформування якої має бути спрямоване на підвищення ефективності управління суспільним розвитком у просторовому вимірі. Існуюча система занадто громіздка, вимагає значних коштів для свого утримання, надмірно централізована, припускає дублювання функцій, притаманних органам місцевого самоврядування. Вона не адаптована до сучасних методів надання адміністративних послуг, зокрема інформаційно-комунікаційних технологій.

Вирішення вищезазначених проблем неможливе без серйозного реформування системи місцевого самоврядування, метою якого має бути підвищення якості життя людини за рахунок створення умов для сталого розвитку територіальних громад як самостійних та самодостатніх соціальних спільнот, члени яких матимуть можливість ефективно захищати власні права та інтереси шляхом участі у вирішенні питань місцевого значення.

Інструментами забезпечення реформування місцевого самоврядування є:

- інституційні – організація взаємодії органів державної влади, органів і посадових осіб місцевого самоврядування, громадських структур при розробленні засад реформування місцевого самоврядування та здійсненні реформи;
- економічні – вдосконалення бюджетного процесу, податкових та міжбюджетних відносин, сприяння розвитку комунальної власності та інших складових матеріально-фінансової основи місцевого самоврядування;
- кадрові – здійснення заходів, спрямованих на удосконалення професійної якості служби в органах місцевого самоврядування, сприяння підвищенню кваліфікації службовців органів місцевого самоврядування;
- інформаційно-просвітницькі – створення єдиного інформаційного простору органів місцевого самоврядування, забезпечення доступу громадян до інформації про рішення і діяльність органів та посадових осіб місцевого самоврядування, проведення інформаційної кампанії щодо завдань, процесу здійснення та результатів реформи місцевого самоврядування в Україні.
- правові – моніторинг та своєчасне внесення змін до Конституції України та нормативно-правових актів, що забезпечують функціонування місцевого самоврядування [1].

Відповідно до статті 11 Закону України "Про добровільне об'єднання територіальних громад" Кабінет Міністрів України постановляє затвердити Методику формування спроможних територіальних громад [2].

Формування спроможних територіальних громад здійснюється з урахуванням:

- здатності органів місцевого самоврядування вирішувати суспільні питання, які належать до їх компетенції, для задоволення потреб населення відповідних адміністративно-територіальних одиниць;
- історичних, географічних, соціально-економічних, культурних особливостей розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць;
- розвитку інфраструктури відповідних адміністративно-територіальних одиниць;
- фінансового забезпечення відповідних адміністративно-територіальних одиниць;
- трудової міграції населення;
- доступності послуг у відповідних сферах [3].

Формування спроможних територіальних громад здійснюється у такій послідовності:

1) визначення потенційними адміністративними центрами міст обласного значення та населених пунктів, що мають статус районних центрів, та зон їх доступності.

Зони доступності таких потенційних адміністративних центрів визначаються на відстані не більш як 20 кілометрів дорогами з твердим покриттям. Відстань може бути збільшена до 25 кілометрів у разі, коли чисельність населення спроможної територіальної громади в зоні віддаленості від потенційного адміністративного центру більш як 20 кілометрів становить не більш як 10 відсотків загальної чисельності населення такої громади. Така відстань може бути зменшена у разі відсутності доріг з твердим покриттям чи особливостей рельєфу, що унеможлиблює сполучення (ріки без мостів, гори).

Зони доступності потенційних адміністративних центрів спроможних територіальних громад визначаються з урахуванням доступності послуг у відповідних сферах, зокрема часу прибуття для надання швидкої медичної допомоги у невідкладних випадках та пожежної допомоги, що не має перевищувати 30 хвилин;

2) визначення потенційними адміністративними центрами населених пунктів (сіл, селищ, міст), які раніше мали статус районних центрів та розташовані на відстані більш як 20 кілометрів дорогами з твердим покриттям від міст обласного значення та населених пунктів, які мають статус районних центрів, та зон їх доступності.

Зони доступності таких потенційних адміністративних центрів визначаються відповідно до підпункту 1 цього пункту.

У разі розташування в зоні доступності потенційного адміністративного центру спроможної територіальної громади, визначеного відповідно до підпунктів 1 і 2 цього пункту, населеного пункту (села, селища, міста), який має відповідні кадрові ресурси, фінансове забезпечення та розвинуту інфраструктуру (зокрема, на території якого є загальноосвітній навчальний заклад I - III ступеня, проживає не менш як 250 дітей шкільного і 100 дітей

дошкільного віку), такий населений пункт може бути визначений потенційним адміністративним центром спроможної територіальної громади;

3) визначення потенційними адміністративними центрами інших населених пунктів (сіл, селищ, міст), територія яких не охоплюється зонами доступності потенційних адміністративних центрів, визначених відповідно до підпунктів 1 і 2 цього пункту, які розташовані на відстані не менш як 20 кілометрів дорогами з твердим покриттям від таких потенційних адміністративних центрів та частково забезпечені інфраструктурою.

У разі наявності на території, яка не охоплюється зонами доступності потенційних адміністративних центрів, визначених відповідно до підпунктів 1 і 2 цього пункту, більш як одного населеного пункту, який може бути визначений потенційним адміністративним центром, перевага надається тому, що має найбільш розвинуту інфраструктуру [3].

Межі території спроможної територіальної громади визначаються по зовнішніх межах юрисдикції рад територіальних громад, що входять до її складу. Межі територій спроможних територіальних громад визначаються з дотриманням таких вимог:

- територія спроможної територіальної громади має включати території територіальних громад, що входять до її складу, та бути нерозривною;
- спроможні територіальні громади розташовуються у межах однієї області та у разі можливості одного району.

Територіальна громада, яка розташована на однаковій відстані від потенційних адміністративних центрів спроможних територіальних громад, може бути включена до складу тієї спроможної територіальної громади, потенційний адміністративний центр якої має найбільш розвинуту соціальну і транспортну інфраструктуру та розташований у межах одного району.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні / Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р // Офіційний вісник України від 18.04.2014 — 2014 р., № 30, стор. 18, стаття 831, код акту 72156/2014.

2. Про добровільне об'єднання територіальних громад / Закон України (із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 4 вересня 2015 року N 676-VIII) // [Електронний ресурс] Портал «Ліга: Закон». - Режим доступу : <http://search.ligazakon.ua>

3. Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад / Постанова Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2015 р. N 214 // [Електронний ресурс] Портал «Ліга: Закон». - Режим доступу : <http://search.ligazakon.ua>